

EXPUNERE DE MOTIVE

la Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii

Prezenta propunere legislativă are ca obiect completarea Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, prin instituirea unei alocații unice pentru nou-născut, acordată pentru fiecare copil născut viu, în cuantum de 2.500 lei, respectiv în cuantum de 5.000 lei pentru copilul încadrat în grad de handicap, potrivit legii, până la împlinirea vârstei de 1 an.

Inițiativa legislativă pornește de la o realitate socială simplă, dar tot mai apăsătoare: nașterea unui copil presupune costuri imediate, certe și semnificative pentru familie, iar statul român nu mai asigură în prezent un sprijin financiar unic, general și uniform, acordat la nașterea copilului, tuturor familiilor, indiferent de localitatea în care trăiesc.

În prezent, cadrul legislativ românesc reglementează alocația lunară de stat pentru copii, indemnizația pentru creșterea copilului, stimulentele de inserție și anumite măsuri de sprijin social dedicate unor categorii vulnerabile. Aceste măsuri sunt necesare, dar ele nu acoperă aceeași nevoie socială pe care o vizează prezenta inițiativă. Alocația lunară are caracter repetitiv și este destinată susținerii copilului pe parcursul creșterii sale. Indemnizația pentru creșterea copilului este legată de veniturile realizate de părinți și de intrarea acestuia în concediu pentru creșterea copilului. Tichetele sociale sau alte forme de sprijin pentru mame vulnerabile au caracter țintit și sunt acordate numai anumitor categorii sociale.

Prezenta propunere legislativă nu dublează aceste drepturi și nu se suprapune peste ele. Ea introduce o componentă distinctă, acordată o singură dată, la nașterea copilului, cu scopul de a sprijini familia în momentul în care apar primele cheltuieli legate de îngrijirea nou-născutului.

Nașterea unui copil generează cheltuieli imediate pentru produse de strictă necesitate: haine, scutece, produse de igienă, pătuț, cărucior, medicamente, consultații, transport, produse de îngrijire și alte bunuri indispensabile în primele săptămâni și luni de viață. Pentru multe familii, aceste cheltuieli apar într-o perioadă în care veniturile sunt afectate, mai ales dacă unul dintre părinți își întrerupe activitatea profesională sau dacă mama nu se află într-o situație de stabilitate economică.

În aceste condiții, acordarea unei alocații unice pentru nou-născut nu reprezintă un privilegiu, ci o formă minimă de sprijin din partea statului pentru copil și familie, la începutul vieții copilului.

O altă problemă importantă este lipsa de uniformitate la nivel național. În unele unități administrativ-teritoriale, consiliile locale au aprobat stimulente financiare pentru nou-născuți, în timp ce în alte localități asemenea măsuri nu

există, fie din lipsa resurselor bugetare, fie din lipsa unei hotărâri adoptate la nivel local. Astfel, sprijinul acordat unui copil la naștere ajunge să depindă de localitatea în care se naște sau în care domiciliază părinții, de capacitatea financiară a administrației locale și de opțiunile politice sau administrative ale autorităților locale.

Această situație creează diferențe nejustificate între copii aflați în aceeași situație juridică și socială. Un copil născut într-o localitate care are resurse bugetare poate beneficia de un sprijin financiar, în timp ce un copil născut într-o localitate mai săracă nu primește niciun sprijin similar. Or, ocrotirea copilului nu trebuie să depindă de bogăția bugetului local, ci trebuie să fie garantată printr-un standard minim național.

Prin urmare, prezenta inițiativă urmărește să introducă un drept general, egal și predictibil, acordat pentru fiecare copil născut viu, finanțat de la bugetul de stat. Consiliile locale vor putea, în continuare, să acorde stimulente suplimentare din bugetele proprii, acolo unde consideră necesar și unde resursele permit acest lucru. Însă sprijinul minim la naștere trebuie să fie garantat la nivel național, pentru toți copiii.

Alegerea Legii nr. 61/1993 ca act normativ care urmează să fie completat este justificată de obiectul acesteia. Legea nr. 61/1993 reglementează alocația de stat pentru copii ca formă de ocrotire a statului acordată tuturor copiilor, fără discriminare. Prin urmare, introducerea unei alocații unice pentru nou-născut în cadrul aceleiași legi este soluția legislativă firească, coerentă și unitară.

Nu se propune adoptarea unei legi separate, tocmai pentru a evita fragmentarea cadrului normativ și apariția unor reglementări paralele. Prezenta propunere completează cadrul existent, păstrând logica juridică potrivit căreia titularul dreptului este copilul, iar plata se face părintelui, reprezentantului legal sau persoanei care are copilul în îngrijire, potrivit legii.

Cuantumul de 2.500 lei a fost stabilit într-o formă rezonabilă și echilibrată, având în vedere nevoile concrete ale familiilor la nașterea copilului, dar și necesitatea de a menține măsura într-un cadru bugetar sustenabil. Suma nu are caracter excesiv, nu creează o prestație lunară permanentă și nu generează obligații continue pentru bugetul de stat. Este vorba despre o plată unică, acordată o singură dată pentru fiecare copil născut viu.

Pentru copilul încadrat în grad de handicap până la împlinirea vârstei de 1 an, se propune acordarea unui cuantum majorat, de 5.000 lei. Această soluție este justificată de nevoile suplimentare care apar în asemenea situații: investigații medicale, tratamente, deplasări la unități medicale, dispozitive, terapii, produse speciale de îngrijire și o presiune financiară mult mai mare asupra familiei. În asemenea cazuri, sprijinul statului trebuie să fie mai consistent și adaptat realității concrete.

Totodată, proiectul prevede posibilitatea plății diferenței până la cuantumul majorat în situația în care alocația unică a fost deja acordată în cuantum de 2.500 lei, iar ulterior copilul este încadrat în grad de handicap până la împlinirea

vârstei de 1 an. Această soluție este necesară deoarece, în practică, încadrarea în grad de handicap nu se realizează întotdeauna imediat la naștere. Unele afecțiuni sunt diagnosticate sau certificate după mai multe luni, iar familia nu trebuie să piardă sprijinul suplimentar din cauza duratei procedurilor medicale sau administrative.

Propunerea legislativă stabilește că dreptul se acordă la cerere, depusă în termen de cel mult 12 luni de la data nașterii copilului. Termenul este suficient pentru a permite părinților să formuleze cererea fără presiune birocratică imediată, dar și suficient de clar pentru a asigura predictibilitate administrativă și bugetară. Plata se va realiza în termen de cel mult 60 de zile de la înregistrarea cererii și a documentelor justificative.

De asemenea, alocația unică pentru nou-născut se cumulează cu celelalte drepturi prevăzute de lege: alocația de stat pentru copii, indemnizația pentru creșterea copilului, stimulentele de inserție, tichetele sociale sau alte forme de sprijin. Această prevedere este necesară pentru a evita interpretările restrictive și pentru a clarifica faptul că noua măsură nu înlocuiește și nu diminuează niciun drept existent.

În același timp, suma acordată cu titlu de alocație unică pentru nou-născut nu va fi luată în calcul la stabilirea venitului net lunar al familiei sau al persoanei singure pentru acordarea altor beneficii de asistență socială. Măsura este justificată de caracterul ocazional, unic și special al dreptului. Scopul acestei sume este sprijinirea copilului și a familiei la naștere, nu diminuarea altor drepturi sociale.

Din perspectivă socială, inițiativa contribuie la reducerea presiunii financiare asupra familiilor în primele luni de viață ale copilului și transmite un semnal public clar că statul român sprijină familia, nașterea și creșterea copiilor. Într-un context demografic dificil, în care natalitatea este în scădere, iar îmbătrânirea populației produce efecte tot mai vizibile asupra societății, economiei și sistemelor publice, orice măsură concretă de sprijinire a familiilor cu copii trebuie tratată ca o investiție în viitorul României.

Este evident că o alocație unică la naștere nu rezolvă, singură, problema demografică a României. Natalitatea este influențată de factori multipli: venituri, locuințe, servicii medicale, creșe, grădinițe, stabilitate profesională, siguranță socială și încredere în viitor. Cu toate acestea, lipsa unui sprijin financiar minim și uniform la naștere reprezintă o vulnerabilitate care poate și trebuie corectată.

Prin această inițiativă, statul român face un pas concret în direcția sprijinirii familiilor, fără a crea o schemă birocratică complicată și fără a condiționa dreptul copilului de statutul profesional al părinților. Copilul este titularul dreptului, iar sprijinul se acordă pentru faptul obiectiv al nașterii sale.

Din punct de vedere bugetar, impactul măsurii este limitat și predictibil, întrucât plata se acordă o singură dată, iar numărul beneficiarilor poate fi estimat anual pe baza datelor privind nașterile înregistrate. Finanțarea se va asigura de

la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, fără a transfera sarcina asupra bugetelor locale.

Potrivit fișei de impact bugetar estimativ anexate, impactul anual al măsurii se situează la aproximativ 360–370 milioane lei, în funcție de numărul copiilor născuți vii și de numărul copiilor încadrați în grad de handicap până la împlinirea vârstei de 1 an, urmând ca fișa financiară prevăzută de art. 15 din Legea nr. 500/2002 să fie solicitată Guvernului potrivit procedurii parlamentare.

Această soluție este importantă deoarece multe unități administrativ-teritoriale, în special localitățile mici, rurale sau cu venituri reduse, nu au capacitatea financiară de a susține asemenea măsuri din bugetul propriu. Prin finanțarea de la bugetul de stat se asigură tratament egal pentru toți copiii, indiferent de localitatea în care se nasc sau în care locuiesc părinții.

Prezenta propunere legislativă nu afectează dreptul autorităților administrației publice locale de a acorda, potrivit legii, stimulente suplimentare pentru nou-născuți. Dimpotrivă, inițiativa creează un standard minim național, peste care autoritățile locale pot construi măsuri proprii, în funcție de priorități și resurse.

În concluzie, prezenta propunere legislativă urmărește instituirea unui sprijin financiar unic, simplu, echitabil și necesar pentru fiecare copil născut viu în România. Măsura răspunde unei nevoi reale a familiilor, reduce inegalitățile teritoriale, sprijină copiii aflați în situații speciale și consolidează obligația statului de a ocroti copilul și familia.

FIȘĂ DE IMPACT BUGETAR ESTIMATIV

la Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii

1. Obiectul măsurii

Prezenta propunere legislativă instituie acordarea unei alocații unice pentru nou-născut, în cuantum de **2.500 lei**, pentru fiecare copil născut viu.

Pentru copilul încadrat în grad de handicap, potrivit legii, până la împlinirea vârstei de 1 an, se propune acordarea alocației unice în cuantum de **5.000 lei**.

Măsura are caracter de plată unică, nerecurentă lunar, și se acordă o singură dată pentru fiecare copil născut viu.

2. Ipoteze de calcul

Pentru estimarea impactului bugetar anual se utilizează următoarele ipoteze:

a) număr de referință al copiilor născuți vii: aproximativ **143.637 copii/an**, potrivit datelor statistice oficiale aferente anului 2024;

b) cuantum de bază al alocației unice pentru nou-născut: **2.500 lei/copil**;

c) pentru copilul încadrat în grad de handicap până la împlinirea vârstei de 1 an, cuantumul este de **5.000 lei**, ceea ce reprezintă un supliment de **2.500 lei** față de cuantumul de bază;

d) măsura se aplică pentru copiii născuți după intrarea în vigoare a legii;

e) plata se suportă de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale.

3. Impactul bugetar de bază

Calculul impactului pentru acordarea sumei de 2.500 lei pentru fiecare copil născut viu:

$$143.637 \text{ copii} \times 2.500 \text{ lei} = 359.092.500 \text{ lei/an}$$

Rezultă un impact bugetar estimativ de aproximativ:

359,1 milioane lei/an

Această sumă reprezintă impactul principal al măsurii, calculat pentru toți copiii născuți vii, fără includerea suplimentului acordat copiilor încadrați în grad de handicap.

4. Impactul bugetar suplimentar pentru copiii încadrați în grad de handicap

Pentru copiii încadrați în grad de handicap până la împlinirea vârstei de 1 an, proiectul prevede acordarea sumei de 5.000 lei, respectiv o diferență suplimentară de 2.500 lei față de cuantumul general.

În lipsa unei evidențe definitive anexate prezentei propuneri legislative privind numărul copiilor care vor fi încadrați în grad de handicap până la vârsta de 1 an, impactul suplimentar poate fi estimat scenarial:

Scenariu estimativ	Număr estimativ copii	Supliment/copil	Impact suplimentar
0,5% din născuții-vii	aprox. 718 copii	2.500 lei	aprox. 1.795.000 lei
1% din născuții-vii	aprox. 1.436 copii	2.500 lei	aprox. 3.590.000 lei
2% din născuții-vii	aprox. 2.873 copii	2.500 lei	aprox. 7.182.500 lei

Astfel, în funcție de numărul efectiv al copiilor încadrați în grad de handicap, impactul suplimentar estimativ s-ar putea situa între aproximativ **1,8 milioane lei** și **7,2 milioane lei anual**.

5. Impact bugetar total estimativ

Prin raportare la scenariile de mai sus, impactul total estimativ al măsurii ar fi:

Scenariu	Impact bază	Impact suplimentar	Impact total estimativ
Scenariu minim	359.092.500 lei	1.795.000 lei	aprox. 360.887.500 lei
Scenariu mediu	359.092.500 lei	3.590.000 lei	aprox. 362.682.500 lei
Scenariu prudent/maximal	359.092.500 lei	7.182.500 lei	aprox. 366.275.000 lei

Pentru fundamentarea inițială a propunerii legislative, poate fi reținut un impact bugetar anual estimativ de aproximativ:

360 – 370 milioane lei/an

6. Natura cheltuielii

Cheltuiala propusă are caracter:

- social;
- direct;
- predictibil;
- limitat anual;
- nerecurent pentru același beneficiar;
- acordat o singură dată pentru fiecare copil născut viu.

Măsura nu instituie o prestație lunară nouă și nu generează obligații permanente pentru același copil, ci doar o plată unică la naștere.

7. Sursa de finanțare

Fondurile necesare aplicării prezentei legi se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale.

Sumele necesare pot fi prevăzute anual în legea bugetului de stat, în cadrul capitolelor bugetare aferente asistenței sociale și protecției copilului.

Pentru primul an de aplicare, impactul poate fi ajustat proporțional, în funcție de data intrării în vigoare a legii.

8. Impact asupra bugetelor locale

Prezenta propunere legislativă nu instituie obligații financiare directe în sarcina bugetelor locale.

Autoritățile administrației publice locale pot acorda, în continuare, stimulente suplimentare pentru nou-născuți, potrivit hotărârilor proprii, însă alocația unică pentru nou-născut propusă prin prezenta lege se suportă de la bugetul de stat.

Prin această soluție se evită transferarea unei sarcini financiare suplimentare asupra unităților administrativ-teritoriale, în special asupra celor cu venituri reduse.

9. Impact administrativ

Aplicarea măsurii nu presupune înființarea unor instituții noi.

Măsura poate fi gestionată prin structurile administrative existente, respectiv prin mecanismele deja utilizate pentru acordarea alocației de stat pentru copii și a altor beneficii de asistență socială.

Eventualele costuri administrative sunt reduse și pot fi acoperite în cadrul cheltuielilor curente ale instituțiilor implicate.

10. Concluzie

Impactul bugetar estimativ al propunerii legislative este de aproximativ **360 – 370 milioane lei anual**, în funcție de numărul efectiv al copiilor născuți vii și de numărul copiilor încadrați în grad de handicap până la împlinirea vârstei de 1 an.

Cheltuiala este justificată prin caracterul social al măsurii, prin nevoia de sprijin concret la nașterea copilului și prin necesitatea instituirii unui standard minim național, aplicabil tuturor copiilor, indiferent de localitatea în care se nasc sau de capacitatea financiară a autorităților locale.

Prezenta fișă are caracter estimativ, urmând ca fișa financiară prevăzută de art. 15 din Legea nr. 500/2002 să fie solicitată Guvernului, potrivit procedurii parlamentare aplicabile propunerilor legislative care implică majorarea cheltuielilor bugetare.

Inițiator:

Nini-Alexandru Pascalini

Deputat Circumscripția nr. 4 Bacău